

การบริหารแหล่งเรียนรู้ในยุคดิจิทัล เพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษาของศูนย์
การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 8 จังหวัดเชียงใหม่
THE LEARNING RESOURCES MANAGEMENT IN THE DIGITAL AGE TO
ENHANCE EDUCATIONAL QUALITY OF THE REGIONAL SPECIAL
EDUCATION CENTER 8, CHIANG MAI PROVINCE

¹สุรีย์พร กองเก๋ปดี และ ²สุรศักดิ์ สุทธสิริ

¹Sureeporn Kongkebdee and ²Surasak Suttasiri

มหาวิทยาลัยนอร์ท-เชียงใหม่, ประเทศไทย

North-Chiang Mai University, Thailand

¹Pooh_scicom@hotmail.com and ² Surasak@northcm.ac.th

Received: February 5, 2026; **Revised:** February 24, 2026; **Accepted:** February 26, 2026

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยแบบผสมผสาน มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาการบริหารแหล่งเรียนรู้ในยุคดิจิทัล และ 2) เพื่อศึกษาแนวทางการบริหารแหล่งเรียนรู้ในยุคดิจิทัล เพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษาของศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 8 จังหวัดเชียงใหม่ กลุ่มประชากรประชากร ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา ศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 8 จังหวัดเชียงใหม่ สำนักงานบริหารงานการศึกษาพิเศษ ประจำปีการศึกษา 2568 จำนวน 111 คน ผู้สัมภาษณ์เลือกแบบเจาะจง จำนวน 5 คน ประกอบด้วย ผู้อำนวยการสถานศึกษา จำนวน 1 คน รองผู้อำนวยการสถานศึกษา จำนวน 2 คน และครู วิทยฐานะชำนาญการพิเศษขึ้นไป จำนวน 2 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน มีค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ 0.95 การวิเคราะห์ข้อมูลใช้สถิติค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าร้อยละ และการวิเคราะห์เนื้อหา ผลการวิจัยพบว่า โดยรวมมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ดังนี้ ด้านการ กำกับ นิเทศและติดตาม ด้านการวางแผนใช้แหล่งเรียนรู้ ด้านดำเนินการใช้แหล่งเรียนรู้และด้านปรับปรุง

¹นักศึกษานิเทศศาสตร์ สาขาการบริหารการศึกษา คณะสังคมศาสตร์และศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยนอร์ท-เชียงใหม่

²อาจารย์ ดร. คณะสังคมศาสตร์และศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยนอร์ท-เชียงใหม่

แหล่งเรียนรู้ ตามลำดับ แนวทางการพัฒนาการบริหารแหล่งเรียนรู้เพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษาในยุคดิจิทัล มุ่งเน้นการวางแผนใช้แหล่งเรียนรู้โดยสร้างเครือข่ายความร่วมมือระหว่างสถานศึกษา ชุมชน และองค์กรต่างๆ เพื่อแลกเปลี่ยนทรัพยากรและประสบการณ์ ควบคู่กับการใช้แหล่งเรียนรู้ โดยปรับปรุงห้องเรียนและสิ่งอำนวยความสะดวกให้เอื้อต่อการเรียนรู้ของผู้เรียน นอกจากนี้ควรมีการกำกับ นิเทศ และติดตามอย่างต่อเนื่องด้วยกระบวนการกัลยาณมิตร พร้อมกำหนดแนวทางปรับปรุงและแก้ไขปัญหาการบริหารและการใช้แหล่งเรียนรู้อย่างเป็นระบบ

คำสำคัญ : การบริหารแหล่งเรียนรู้เพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษาในยุคดิจิทัลของศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 8 จังหวัดเชียงใหม่ สำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ

Abstract

This mixed-methods research aimed to 1) study learning resource management in the digital era and 2) identify management guidelines to enhance educational quality at the Special Education Center, Region 8, Chiang Mai. The population included 111 school administrators for the 2025 academic year, with 5 key informants purposively selected for interviews, comprising one director, two deputy directors, and two senior professional teachers. Data were analyzed using frequency, percentage, mean, and standard deviation, with an overall reliability of 0.95, supplemented by content analysis. Results showed that overall implementation was at the highest level, with dimensions ranked by mean as follows: monitoring and supervision, planning, implementation, and improvement. Guidelines for development focus on collaborative networking between schools and communities to share resources, upgrading facilities to support digital learners, ensuring continuous peer-based supervision, and establishing systematic protocols for resolving management issues.

Keywords: internal school supervision, digital-age school administrators.

บทนำ

แผนการศึกษาแห่งชาติ (2560–2579) วางเป้าหมายให้คนไทยเข้าถึงโอกาสทางการศึกษาอย่างเสมอภาค พัฒนาสมรรถนะกำลังคนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลางเพื่อให้ก้าวทันโลกโดยยังคงเอกลักษณ์ไทย สถานศึกษาต้องจัดระบบนิเวศและสิ่งแวดล้อมที่ปลอดภัย ส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิตผ่านแหล่งการเรียนรู้ที่หลากหลายทั้งในและ

นอกสถานศึกษา เพื่อนำไปสู่สังคมความรู้และสังคมการเรียนรู้ที่เน้นการศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง และสร้างนวัตกรรม สอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 4) (2562) ที่มุ่งเน้นให้ผู้เรียนมีทักษะการแสวงหาความรู้จากสื่อและแหล่งเรียนรู้ต่างๆ อย่างกว้างขวาง สามารถนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันและเกิดคุณลักษณะใฝ่เรียนรู้ตลอดชีวิต สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (2562) ระบุว่า การเรียนรู้นอกห้องเรียน จะช่วยให้ผู้เรียนเกิดการพัฒนาทั้งด้านอารมณ์ สังคม สติปัญญา และสามารถพัฒนาตนเองได้เต็มตามศักยภาพ นอกจากนี้สถานศึกษายังต้องยึดหลักการมีส่วนร่วมของครอบครัวและชุมชนเพื่อระดมทรัพยากรบุคคล ภูมิปัญญาท้องถิ่น และประสบการณ์ความเชี่ยวชาญมาใช้ในการจัดการศึกษา พันธึ ประภา พูนสิน (2567) ชี้ให้เห็นว่าการบูรณาการความร่วมมือนี้จะเกิดประโยชน์สูงสุดต่อการจัดการเรียนรู้ กระทรวงศึกษาธิการจึงกำหนดให้สถานศึกษามีหน้าที่บริหารจัดการหลักสูตรและจัดทำสาระหลักสูตรที่สอดคล้องกับสภาพปัญหาและภูมิปัญญาท้องถิ่น เพื่อส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถเข้าถึงแหล่งการเรียนรู้ที่หลากหลายได้ทุกเวลาทุกที่ทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษา อย่างคล่องตัวและเป็นอิสระ

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานกำหนดมาตรฐานที่ 16 และ 17 มุ่งเน้นการจัดสภาพแวดล้อม ห้องปฏิบัติการ และแหล่งเรียนรู้ทั้งในและนอกสถานศึกษาให้เพียงพอและเอื้อต่อการเรียนรู้ โดยมีการเชื่อมโยงภูมิปัญญาท้องถิ่นเพื่อสร้างบุคคลแห่งการเรียนรู้ผ่านการบริหารจัดการที่มีระบบ ทั้งด้านงบประมาณและวิสัยทัศน์ที่ก้าวไกล ชวนพิศ พร้อมสุข (2559) ซึ่งสอดคล้องกับพันธกิจของศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 8 จังหวัดเชียงใหม่ ที่มุ่งเป็นศูนย์บริการมาตรฐานในการจัดการศึกษาแก่คนพิการ 9 ประเภท ตั้งแต่แรกเกิดจนตลอดชีวิต โดยเน้นการจัดสิ่งอำนวยความสะดวก สื่อ บริการเทคโนโลยี และความช่วยเหลือตามแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล (IEP) เพื่อให้คนพิการได้รับการพัฒนาเต็มตามศักยภาพอย่างทั่วถึงในสังคมแห่งการเรียนรู้ ปัจจุบันศูนย์ฯ ยังเผชิญข้อจำกัดด้านความหลากหลายของแหล่งเรียนรู้ จึงกำหนดกลยุทธ์เชิงรุกในการพัฒนาและขยายภาคีเครือข่ายเพื่อปรับปรุงสภาพแวดล้อมให้เหมาะสมกับความต้องการจำเป็นพิเศษแต่ละประเภท มุ่งหวังให้ผู้เรียนเข้าถึงแหล่งเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ และเกิดประสิทธิผลสูงสุดตามมาตรฐานการศึกษา ศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 8 จังหวัดเชียงใหม่ (2568)

ด้วยเหตุผลที่แสดงถึงความสำคัญและจำเป็นดังกล่าว จึงทำให้ผู้ศึกษาสนใจศึกษาวิจัยเรื่องการบริหารแหล่งเรียนรู้ในยุคดิจิทัล เพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษาของศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 8 จังหวัดเชียงใหม่ จะเป็นประโยชน์และเป็นแนวทางพัฒนาการบริหารแหล่งเรียนรู้เพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษาในยุคดิจิทัล ต่อผู้เรียน ครูและบุคลากรทางการศึกษา อีกทั้งเพื่อ

ยกระดับคุณภาพการศึกษา ให้มีประสิทธิผลเกิดประโยชน์กับผู้เรียนในการเรียนรู้ตามความต้องการพิเศษของผู้เรียนสืบไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาการบริหารแหล่งเรียนรู้ในยุคดิจิทัล เพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษาของศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 8 จังหวัดเชียงใหม่
2. เพื่อศึกษาแนวทางการบริหารแหล่งเรียนรู้ในยุคดิจิทัล เพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษาของศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 8 จังหวัดเชียงใหม่

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่อง การบริหารแหล่งเรียนรู้ในยุคดิจิทัล เพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษาของศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 8 จังหวัดเชียงใหม่ เป็นการวิจัยแบบผสมผสานวิธี ประกอบด้วย การวิจัยเชิงปริมาณและการวิจัยเชิงคุณภาพ โดยผู้วิจัยดำเนินการวิจัยตามขั้นตอน ดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา ข้าราชการครู และพนักงานราชการ ของศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 8 จังหวัดเชียงใหม่ สำนักงานบริหารงานการศึกษาพิเศษ ประจำปีการศึกษา 2568 จำนวน 111 คน

ผู้ให้ข้อมูลในการสัมภาษณ์เลือกแบบเจาะจง จำนวน 5 คน ประกอบด้วย ผู้อำนวยการสถานศึกษา จำนวน 1 คน รองผู้อำนวยการสถานศึกษา จำนวน 2 คน และครู วิทยฐานะชำนาญการพิเศษขึ้นไป จำนวน 2 คน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ประกอบด้วย 2 ประเภท ดังนี้

2.1 แบบสอบถามการบริหารแหล่งเรียนรู้เพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษาในยุคดิจิทัล เป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ แบ่งออกเป็น 2 ตอน ได้แก่

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา ตำแหน่ง และประสบการณ์ทำงาน

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับการบริหารแหล่งเรียนรู้เพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษาในยุคดิจิทัล ของศูนย์การศึกษาพิเศษเขตการศึกษา 8 จังหวัดเชียงใหม่ สำนักงานบริหารงานการศึกษาพิเศษ มี 4 ด้าน ได้แก่ ด้านการวางแผนใช้แหล่งเรียนรู้ ด้านการใช้แหล่งเรียนรู้ ด้านการกำกับติดตามและนิเทศ ด้านการปรับปรุงบริหารแหล่งเรียนรู้

2.2 แบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้าง เป็นแบบสัมภาษณ์เกี่ยวกับแนวการบริหารแหล่งเรียนรู้ในยุคดิจิทัล เพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษาของศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 8 จังหวัดเชียงใหม่ กำหนดประเด็นการสัมภาษณ์จากแบบสอบถามแต่ละด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด

3. การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยนี้การบริหารแหล่งเรียนรู้ในยุคดิจิทัล เพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษาของศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 8 จังหวัดเชียงใหม่ ผู้วิจัยได้ดำเนินการ ดังนี้

3.1 วิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ ขนาดสถานศึกษาและ ประสบการณ์ในการทำงาน โดยการวิเคราะห์ความถี่และหาค่าร้อยละนำเสนอในรูปแบบตาราง ประกอบการบรรยาย

3.2 วิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับการบริหารแหล่งเรียนรู้เพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษาในยุคดิจิทัล ของศูนย์การศึกษาพิเศษเขตการศึกษา 8 จังหวัดเชียงใหม่ สำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ ด้วยโปรแกรมประมวลผลด้วยคอมพิวเตอร์ โดยหาค่าเฉลี่ย (μ) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (σ) เป็นรายข้อ รายด้าน และโดยรวม เสนอในรูปแบบตารางประกอบการบรรยาย โดยกำหนดเกณฑ์การแปลความหมาย ที่ได้จากแบบสอบถามประมาณค่า 5 ระดับ (บุญชม ศรีสะอาด, 2556 : 121)

3.3 วิเคราะห์และสังเคราะห์แนวทางการบริหารแหล่งเรียนรู้ในยุคดิจิทัล เพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษาของศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 8 จังหวัดเชียงใหม่ จากผลการสัมภาษณ์โดยการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) นำเสนอโดยวิธีพรรณนา นำผลการสังเคราะห์ข้อมูลเพื่อสรุป และอภิปรายผล

ผลการวิจัย

การวิจัยเรื่อง การบริหารแหล่งเรียนรู้ในยุคดิจิทัล เพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษาของศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 8 จังหวัดเชียงใหม่ สรุปผล ดังนี้

1. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลการบริหารแหล่งเรียนรู้ในยุคดิจิทัล เพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษาของศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 8 จังหวัดเชียงใหม่ แสดงดังตารางที่ 1 ดังนี้

ตารางที่ 1 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานการบริหารแหล่งเรียนรู้ในยุคดิจิทัล เพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษาของศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 8 จังหวัดเชียงใหม่ โดยรวมและรายด้าน (N=111)

การบริหารแหล่งเรียนรู้เพื่อยกระดับคุณภาพ การศึกษาของสถานศึกษา	ระดับการปฏิบัติ		แปลผล
	(μ)	(σ)	
1. ด้านการวางแผนการใช้แหล่งเรียนรู้ในยุคดิจิทัล	4.68	0.22	มากที่สุด
2. ด้านดำเนินการใช้แหล่งเรียนรู้ในยุคดิจิทัล	4.68	0.22	มากที่สุด
3. ด้านการ นิเทศ กำกับ และติดตามการใช้แหล่งเรียนรู้ในยุคดิจิทัล	4.80	0.18	มากที่สุด
4. ด้านการปรับปรุงบริหารการใช้แหล่งเรียนรู้ในยุคดิจิทัล	4.62	0.25	มากที่สุด
โดยรวม	4.69	0.22	มากที่สุด

จากตารางที่ 1 พบว่า การบริหารแหล่งเรียนรู้ในยุคดิจิทัล เพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษาของศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 8 จังหวัดเชียงใหม่ โดยรวมมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมากที่สุด ($\mu = 4.69$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า อยู่ในระดับมากที่สุดทุกด้าน โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ดังนี้ ด้านการกำกับติดตามและนิเทศ ($\mu = 4.80$) รองลงมา คือด้านการวางแผนใช้แหล่งเรียนรู้ ($\mu = 4.68$) ด้านดำเนินการใช้แหล่งเรียนรู้ ($\mu = 4.68$) ตามลำดับ และด้านที่มีค่าเฉลี่ยลำดับสุดท้าย คือด้านการปรับปรุงแหล่งเรียนรู้ ($\mu = 4.62$)

2. ผลการวิเคราะห์แนวทางการบริหารแหล่งเรียนรู้ในยุคดิจิทัล เพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษาของศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 8 จังหวัดเชียงใหม่

การศึกษาแนวทางการการบริหารแหล่งเรียนรู้ในยุคดิจิทัล เพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษาของศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 8 จังหวัดเชียงใหม่ รวบรวมข้อมูลโดยการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ เลือกแบบเจาะจง 5 คน ประกอบด้วยผู้อำนวยการสถานศึกษาและครูวิทยฐานะชำนาญการพิเศษ เมื่อวันที่ 10 – 20 พฤศจิกายน 2568 ประเด็นการสัมภาษณ์ได้จากผลการวิเคราะห์ข้อมูลแบบสอบถามข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดของแต่ละด้านมากำหนดเป็นข้อคำถามในการสัมภาษณ์สามารถสรุปผลการสัมภาษณ์ ดังนี้

2.1 ด้านการวางแผนการใช้แหล่งเรียนรู้ในยุคดิจิทัล คือ ควรสร้างเครือข่ายการเรียนรู้ระหว่างสถานศึกษา ชุมชน และองค์กรต่างๆ เพื่อแลกเปลี่ยนประสบการณ์และทรัพยากร มีการจัดพัฒนาแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลาย นำเทคโนโลยีเข้ามาใช้ในการเรียนการสอน

2.2 ด้านดำเนินการใช้แหล่งเรียนรู้ในยุคดิจิทัล คือ ควรมีการปรับปรุงห้องเรียนให้มีสิ่งอำนวยความสะดวกที่เอื้ออำนวยต่อการเรียนรู้ จัดสรรงบประมาณและแรงสนับสนุนจากผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง

2.3 ด้านการ นิเทศ กำกับ และติดตามการใช้แหล่งเรียนรู้ในยุคดิจิทัล คือ ควรมีการนิเทศติดตามอย่างต่อเนื่อง ติดตามการใช้แหล่งเรียนรู้ของครูและนักเรียนอย่างใกล้ชิด เพื่อให้ทราบ

ถึงปัญหาและอุปสรรคในการใช้แหล่งเรียนรู้ และนิเทศการใช้แหล่งเรียนรู้อย่างมีกัลยาณมิตร รวบรวมและเก็บข้อมูลในการใช้แหล่งเรียนรู้ โดยการบันทึกการใช้แหล่งเรียนรู้

2.4 ด้านการปรับปรุงบริหารการใช้แหล่งเรียนรู้ในยุคดิจิทัล คือ กำหนดแนวทางในการแก้ไขปัญหาแหล่งเรียนรู้และใช้แหล่งการเรียนรู้ มีการจัดประชุมเพื่อแลกเปลี่ยนความคิดเห็นเกี่ยวกับการใช้แหล่งเรียนรู้ จัดสรรงบประมาณในการปรับปรุงแหล่งเรียนรู้และพัฒนาแหล่งเรียนรู้ให้ตรงกับความต้องการของผู้ใช้

อภิปรายผล

การวิจัยเรื่อง การบริหารแหล่งเรียนรู้ในยุคดิจิทัล เพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษาของศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 8 จังหวัดเชียงใหม่ อภิปรายผล ดังนี้

1. การบริหารแหล่งเรียนรู้ในยุคดิจิทัล เพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษาของศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 8 จังหวัดเชียงใหม่ สามารถอภิปรายผลของการวิจัย ดังนี้

1.1 ด้านการวางแผนการใช้แหล่งเรียนรู้ในยุคดิจิทัล อยู่ในระดับมากที่สุด เนื่องจากการสำรวจข้อมูลพื้นฐานและเปิดโอกาสให้คณะกรรมการสถานศึกษามีส่วนร่วมสนับสนุนงบประมาณ สอดคล้องกับ สุดารัตน์ งามวิสัย (2561) ที่พบว่าด้านการวางแผนมีค่าเฉลี่ยสูงสุดในกระบวนการบริหารจัดการ เช่นเดียวกับ มินตรา งามทรัพย์ (2564) ที่เน้นการจัดตั้งผู้รับผิดชอบและใช้สารสนเทศเพื่อความคุ้มค่า การวางแผนบูรณาการเทคโนโลยีและทักษะดิจิทัลอย่างเป็นระบบคือปัจจัยความสำเร็จสำคัญ สะท้อนว่าการวางแผนที่ดีควรมองแหล่งเรียนรู้เป็นส่วนหนึ่งของระบบการเรียนรู้ทั้งหมด

1.2 ด้านดำเนินการใช้แหล่งเรียนรู้ในยุคดิจิทัลอยู่ในระดับมากที่สุด เพราะมีการจัดกิจกรรมส่งเสริมและอำนวยความสะดวกในการใช้สื่อและแหล่งเรียนรู้ธรรมชาติอย่างเหมาะสม สอดคล้องกับ จิระพล พุกกัน (2559) ที่เน้นการปรับภูมิทัศน์และการบริการเอาใจใส่ของครู และ ชนิกันต์ เจริญสูตร (2561) ที่ระบุว่าขั้นการปฏิบัติ (Do) ต้องมีการตรวจสอบและสื่อสารระหว่างดำเนินการเพื่อลดความผิดพลาด อีกทั้งการจัดการทรัพยากรอย่างยืดหยุ่นช่วยรองรับความต้องการเฉพาะบุคคลได้ดี ซึ่งสอดคล้องกับบริบทศูนย์การศึกษาพิเศษตามแนวคิดทักษะการคิดเชิงนวัตกรรมของ Horth and Buchner (2014)

1.3 ด้านการ นิเทศ กำกับ และติดตามการใช้แหล่งเรียนรู้ในยุคดิจิทัลอยู่ในระดับมากที่สุด เนื่องจากมีหลักการนิเทศอย่างกัลยาณมิตรและการรายงานผลอย่างเป็นระบบ สอดคล้องกับ ภัฏญณัฐ อินปັນสา (2559) ที่พบว่าการมีส่วนร่วมและการปฏิบัติที่เป็นมาตรฐานส่งผลต่อคุณภาพการบริหารจัดการ และ ชนิกันต์ เจริญสูตร (2561) ที่ให้ความสำคัญกับขั้นการตรวจสอบ

(Check) เพื่อนำข้อมูลไปปรับปรุงถัดไป เช่นเดียวกับ สุดารัตน์ งามวิลัย (2561) ที่เสนอให้มีปฏิทินนิเทศที่สม่ำเสมอ นอกจากนี้ Dorothy and Caroline (2020) ยังเน้นย้ำว่าการประเมินผลกระทบคือหัวใจสำคัญที่จะทำให้แหล่งเรียนรู้เกิดประโยชน์ต่อผู้เรียนอย่างแท้จริง

1.4 ด้านการปรับปรุงบริหารการใช้แหล่งเรียนรู้ในยุคดิจิทัลอยู่ในระดับมากที่สุด เป็นเพราะชุมชนและบุคลากรมีส่วนร่วมในการพัฒนาและใช้ข้อมูลสารสนเทศในการวางแผนปรับปรุงสอดคล้องกับ กมลวรรณ คุณาสวัสดิ์ (2560) ที่ระบุว่าปัจจัยด้านงบประมาณและทรัพยากรส่งผลต่อประสิทธิภาพการจัดการเรียนการสอน เช่นเดียวกับ สมศักดิ์ ทองสมุทร (2558) ที่สรุปว่าต้องมีการประเมินและรายงานผลเพื่อพัฒนาต่อยอดทุกครั้ง การบริหารยุคดิจิทัลต้องอาศัยเทคโนโลยีและนโยบายที่ชัดเจนเพื่อให้เกิดการพัฒนาระบบการเรียนรู้ที่ต่อเนื่องและยั่งยืนตามเป้าหมายของสถานศึกษา

2. การศึกษาแนวทางการบริหารแหล่งเรียนรู้ในยุคดิจิทัล เพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษาของศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 8 จังหวัดเชียงใหม่ สามารถอภิปรายผลตามผลการจากการสัมภาษณ์ ดังนี้

2.1 ด้านการวางแผนการใช้แหล่งเรียนรู้ในยุคดิจิทัล คือ ผู้บริหารควรสร้างเครือข่ายความร่วมมือระหว่างสถานศึกษา ชุมชน และเอกชน เพื่อแลกเปลี่ยนทรัพยากรและนำเทคโนโลยีดิจิทัลมาประยุกต์ใช้ให้สอดคล้องกับผู้เรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ สอดคล้องกับ สุดารัตน์ งามวิลัย (2561) ที่พบว่าการใช้ข้อมูลสารสนเทศช่วยให้เลือกใช้แหล่งเรียนรู้ที่เหมาะสม และ ชนิษฐา กาดั่ง (2561) ที่ระบุว่าการทำงานตามแผนอย่างเป็นระบบช่วยให้การบริหารจัดการมีประสิทธิภาพที่สะท้อนว่าการวางแผนในยุคดิจิทัลต้องออกแบบระบบการเรียนรู้ที่เชื่อมโยงเทคโนโลยีและเครือข่ายเข้าด้วยกันอย่างเป็นองค์รวมเพื่อความสำเร็จในการจัดการศึกษา

2.2 ด้านดำเนินการใช้แหล่งเรียนรู้ในยุคดิจิทัล คือ ผู้บริหารควรปรับปรุงสภาพแวดล้อมและสิ่งอำนวยความสะดวกในห้องเรียนให้เอื้อต่อผู้เรียนพิการ โดยจัดสรรงบประมาณและระดมทรัพยากรเพื่อให้ใช้แหล่งเรียนรู้ทั้งแบบดั้งเดิมและดิจิทัลได้อย่างคุ้มค่า สอดคล้องกับ ภัฏญญาณัฐ อินปันสา (2559) ที่เสนอให้มีคณะกรรมการรับผิดชอบและรวบรวมข้อมูลการใช้งานเพื่อกำหนดแนวทางพัฒนาในอนาคต และยังสอดคล้องกับ Dorothy and Caroline (2020) ที่พบว่าศูนย์ทรัพยากรช่วยเพิ่มโอกาสความสำเร็จส่วนบุคคล แต่เน้นย้ำว่าผู้บริหารต้องออกแบบกิจกรรมควบคู่กับการพัฒนาทักษะการใช้ข้อมูลของผู้เรียนเพื่อให้การใช้แหล่งเรียนรู้เกิดประสิทธิผลสูงสุด

2.3 ด้านการ นิเทศ กำกับและติดตามการใช้แหล่งเรียนรู้ในยุคดิจิทัล ผู้บริหารควรดำเนินการอย่างต่อเนื่องและเป็นระบบด้วยวิธีนิเทศแบบกัลยาณมิตร เพื่อรับทราบปัญหาและความ

ต้องการที่แท้จริง พร้อมบันทึกข้อมูลสารสนเทศเพื่อการตัดสินใจเชิงบริหาร สอดคล้องกับ ขนิษฐากาตั้ง (2561) ที่สรุปว่าการนิเทศติดตามและประเมินผลอย่างสม่ำเสมอเป็นหัวใจสำคัญของการพัฒนาแหล่งเรียนรู้อย่างเป็นระบบ เช่นเดียวกับ Dorothy and Caroline (2020) ที่เน้นย้ำความจำเป็นของการประเมินผลกระทบต่อการเรียนรู้ เพราะหากขาดการติดตามอย่างเป็นระบบจะไม่สามารถยืนยันผลสัมฤทธิ์ที่เกิดขึ้นกับผู้เรียนได้ การกำกับนิเทศจึงต้องมุ่งตรวจสอบทั้งการใช้งานและผลลัพธ์การเรียนรู้

2.4 ด้านการปรับปรุงบริหารการใช้แหล่งเรียนรู้ในยุคดิจิทัล คือ ผู้บริหารควรกำหนดแนวทางแก้ไขปัญหาที่ชัดเจนผ่านการประชุมแลกเปลี่ยนความคิดเห็นและจัดสรรงบประมาณให้สอดคล้องกับบริบทดิจิทัล สอดคล้องกับ สุดารัตน์ งามวิสัย (2561) ที่เสนอให้วิเคราะห์ปัญหาเพื่อเป็นฐานในการพัฒนาและจัดทำแผนงานอย่างต่อเนื่องรวมถึงการเผยแพร่ผลงานสู่สาธารณชนที่ชี้ให้เห็นว่าการบริหารยุคดิจิทัลต้องใช้เทคโนโลยีและโซเซียลมีเดียเป็นเครื่องมืออย่างมีทิศทาง ยังสะท้อนว่าการปรับปรุงแหล่งเรียนรู้ควรเอื้อต่อการเรียนรู้รายบุคคลและการสร้างสรรค์เพื่อตอบสนองความหลากหลายของผู้เรียนอย่างยั่งยืน

องค์ความรู้ที่ได้จากการศึกษา

ด้านการวางแผนใช้แหล่งเรียนรู้ในยุคดิจิทัล ผู้บริหารควรพัฒนาภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมโดยมุ่งเน้นการวางแผนเชิงกลยุทธ์ที่สอดคล้องกับบริบทของผู้เรียนพิเศษและการเปลี่ยนแปลงในยุคดิจิทัล โดยมีแนวทางสำคัญ

ด้านการดำเนินการใช้แหล่งเรียนรู้ในยุคดิจิทัล ผู้บริหารควรแสดงบทบาทผู้นำเชิงนวัตกรรมในการผลักดันการนำแหล่งเรียนรู้ไปใช้จริงอย่างมีประสิทธิภาพและเกิดประโยชน์สูงสุดต่อผู้เรียน

ด้านการนิเทศ กำกับ และติดตามการใช้แหล่งเรียนรู้ในยุคดิจิทัล ผู้บริหารควรพัฒนาภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมโดยใช้กระบวนการกำกับติดตามและนิเทศที่ทันสมัย ยืดหยุ่น และเน้นการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง

ด้านการปรับปรุงบริหารการใช้แหล่งเรียนรู้ในยุคดิจิทัล ผู้บริหารควรแสดงภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมโดยมุ่งเน้นการพัฒนาและปรับปรุงแหล่งเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง เพื่อรองรับการเปลี่ยนแปลงในยุคดิจิทัล

เอกสารอ้างอิง

- กมลวรรณ คุณาสวัสดิ์. (2560). แนวทางการบริหารและการจัดการแหล่งเรียนรู้ที่ส่งเสริมการจัดการเรียนการสอนของโรงเรียนปิยะมหาราชาธิราช. มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย.
- กัญญาณัฐ อินปันสา. (2559). การส่งเสริมการใช้แหล่งเรียนรู้ของโรงเรียนสันติสุข อำเภอดอยหล่อ จังหวัดเชียงใหม่. มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- ชนิษฐา กาดั้ง. (2561). การบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้เพื่อสนับสนุนการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โรงเรียนบ้านแม่แดดน้อย อำเภอกัลยาณิวัฒนา จังหวัดเชียงใหม่. มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่.
- จิระพล พุกกัน. (2559). ปัญหาและแนวทางการพัฒนาการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ของโรงเรียนในกลุ่มเครือข่ายโรงเรียนที่ 35 สังกัดสำนักการศึกษากรุงเทพมหานคร. มหาวิทยาลัยบูรพา.
- ชวนพิศ พร้อมสุข. (2559). แนวทางการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ภายในสถานศึกษาโรงเรียนเทศบาล 1 (พะเยาประชานุกูล) อำเภอเมืองพะเยา จังหวัดพะเยา. วารสารบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย, 9(19), 59-70.
- ชนิกานต์ เจริญสูตร. (2561). วงจร PDCA คืออะไร? <http://eduserv.ku.ac.th/km/index.php?option=com>
- พันธ์ประภา พูนสิน. (2555). ความสำคัญของแหล่งการเรียนรู้. http://punaoy.blogspot.com/2009/11/blogpost_8617.html
- มินตรา งามทรัพย์. (2564). แหล่งการเรียนรู้ในโรงเรียนสร้างเพื่อเด็กมิได้สร้างเพื่อใคร. วารสารวิชาการ, 4(12), 26-37.
- สมศักดิ์ ทองสมุทร. (2558). การศึกษาการใช้แหล่งเรียนรู้เพื่อการเรียนการสอนของครูในโรงเรียนประถมศึกษา เครือข่ายฉนวนนิพันธ์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสุราษฎร์ธานี เขต 3. มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. (2562). กระบวนการเรียนรู้ จากแหล่งเรียนรู้ในชุมชน และธรรมชาติ (พิมพ์ครั้งที่ 1). กรุงเทพฯ: วัฒนาพานิช.
- สุดารัตน์ งามวิสัย. (2561). แนวทางการบริหารแหล่งเรียนรู้ของโรงเรียนกลุ่มสหวิทยาเขตร่มเกล้า-นวมินทร์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 42. มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์.
- Dorothy, W., & Caroline, W. (2018). Of special interest evaluating the impact of the school library resource center on learning. *School Libraries Worldwide*, 7(2), 58-71.